

VABARIIGI VALITSUS
MÄÄRUS

Tallinn

2008 nr

Silma looduskaitseala kaitse-eeskiri¹

Määrus kehtestatakse „Looduskaitseaduse“ § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk
ÜLDSÄTTED**§ 1. Silma looduskaitseala kaitse-eesmärk**

(1) Silma looduskaitseala² (edaspidi *kaitseala*) kaitse-eesmärk on kaitsta:

1) rahvusvahelise tähtsusega veelindude rändepeatus-, pesitsus- ja sulgimispaiku, looduslikke ja pool-looduslikke kooslusi, kaitsealuseid liike ja nende elupaiku;

2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ja loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab I lisas. Need elupaigatüübid on: veealused liivamadalad (1110)³, liivased ja mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (1150*), laiad madalad lähed (1160), soolakulised muda- ja liivarannad (1310), väikesaared ja laiud (1620), rannaniidud (1630*), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*), lood (6280*), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembedes kõrgrohustud (6430), puisniidud (6530*), allikad ja allikasood (7160), lubjarikkad madalsood läänemõõkrohuga (7210*), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*);

3) liikide elupaiku, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ nimetab II lisas. Nendest liikidest on kõre (*Bufo calamita*) ühtlasi I kaitsekategooria liik, kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*) ja soohiilakas (*Liparis loeselii*) on ühtlasi II kategooria kaitsealused liigid, emaputk (*Angelica palustris*) ja hink (*Cobitis taenia*) on ühtlasi III kategooria kaitsealused liigid;

4) liike, mida nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta nimetab I lisas. Nendest liikidest on merikotkas (*Haliaeetus albicilla*) ja tutkas (*Philomachus pugnax*) ühtlasi I kaitsekategooria liigid, sarvikpütt (*Podiceps auritus*), hüüp (*Botaurus stellaris*), väikehuik (*Porzana parva*), naaskelnokk (*Recurvirostra avosetta*) ja valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*) on ühtlasi II kaitsekategooria liigid, roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), soo-loorkull (*Circus pygargus*), teder (*Tetrao tetrix*), täpikhuik (*Porzana porzana*), rukkirääk (*Crex crex*), sookurg (*Grus grus*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisea*), mustviires (*Chlidonias niger*), musträhn (*Dryocopus martius*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*) ja punaselg-õgija (*Lanius collurio*) on ühtlasi III kaitsekategooria liigid, ja rändlinnud.

5) liiki, mida nõukogu direktiiv 94/43/EMÜ nimetab IV lisas. See liik on põhja-nahkhiir (*Eptesicus nilssonii*), mis on ühtlasi II kaitsekategooria liik;

6) II kategooria kaitsealuseid liike, mis on: niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), väikekajakas (*Larus minutus*), klibutarn (*Carex glareosa*), põhjatarn (*Carex mackenziei*), harilik muguljuur (*Herminium monorchis*), karvane lipphernes (*Oxytropis pilosa*) ja rand-soodahein (*Suaeda maritima*);

7) III kategooria kaitsealuseid liike, mis on: hallpõsk-pütt (*Podiceps grisegena*), rooruik (*Rallus aquaticus*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*), hānilane (*Motacilla flava*), lääne-mõõkrohi (*Cladium mariscus*), hall käpp (*Orchis militaris*), kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*) ja soo-neiuvaip (*Epipactis palustris*).

(2) Kaitseala maa- ja veeala kuulub vastavalt kaitsekorra eripärade ja majandustegevuse piiramise astmele seitsmeks sihtkaitsevööndiks ja seitsmeks piiranguvööndiks.

(3) Kaitsealal kehtivad „Looduskaitseaduses“ sätestatud piirangud käesolevas määruses sätestatud erisustega.

§ 2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Lääne maakonnas Noarootsi vallas Hara/Harga, Kudani/Gutanäs, Pürksi/Birkas, Saare/Lyckholm, Sutlepa/Sutlep, Tahu/Skåtanäs ja Österby külas, Oru vallas Kärbla, Linnamäe, Salajõe, Saunja ja Vedra külas ning Ridala vallas Herjava ja Uuemõisa külas ning Uuemõisa alevikus.

(2) Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja ja kaitse korraldaja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaministeeriumi Läänemaa Keskkonnateenistus ja kaitse korraldaja on Riiklik Looduskaitsekeskus.

2.peatükk KAITSEKORRA ÜLDPÕHIMÕTTED

§ 4. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida ning korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal, välja arvatud käesoleva määrusega sätestatud juhtudel sihtkaitsevööndis.

(2) Füüsilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku omandis oleval kinnisasjal viibimine on lubatud, arvestades „Asjaõiguseaduses“ ja „Looduskaitseaduses“ sätestatut.

(3) Telkimine ja lõkke tegemine on lubatud paikades, mis on kaitseala valitseja poolt selleks ette valmistatud ja tähistatud. Õuemaal on telkimine ja lõkke tegemine lubatud omaniku loal.

(4) Kaitsealal on lubatud sõidukiga sõitmine teedel. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala kaitse korraldamise ja valitsemisega seotud töödel, kaitse korraldaja nõusolekul teostatava teadustegevuse puhul, piiranguvööndis liinirajatiste hooldustöödel, maatulundusmaal metsa- või põllumajandustöödel ning õuemaal.

(5) Kaitseala veealal on lubatud mootorita ujuvvahendiga, välja arvatud vesijalgrattaga, sõitmine.

(6) Kaitsealal on lubatud jahipidamine 1.septembrist 1.märtsini, välja arvatud linnujaht, mis on aastaringsest keelatud. Erandina on linnujaht lubatud Haapsalu lahe piiranguvööndis 20.augustist 30. novembrini. Jahipidamiseviisina on keelatud uru- ja ajujaht.

(7) Kaitsealal on lubatud kalapüük 1.septembrist 1.märtsini kaitseala valitseja nõusolekul, välja arvatud Haapsalu lahe piiranguvööndis, kus kalapüük on lubatud vastavalt üldisele seadusandlusele.

§ 5. Keelatud tegevus

(1) Kaitsealal, välja arvatud Haapsalu lahe piiranguvööndis, on keelatud mootorsõidukiga sõitmine jääl ja mootoriga ujuvvahendiga sõitmine, väljaarvatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala kaitse korraldamise ja valitsemisega seotud töödel, kaitseala kaitse korraldaja nõusolekul teostatava teadustegevuse puhul ja koosluste hooldamistöödel.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) kehtestada detail- ja üldplaneeringut;
- 5) anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 6) anda projekteerimistingimusi;
- 7) anda ehitusluba;
- 8) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee-erikasutusluba, ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks.

§ 6. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt „Haldusmenetluse seadusele“ õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(3) Keskkonnaministeeriumil või kavandatava tegevuse asukoha keskkonnateenistusel kui keskkonnamõju hindamise järelvalvajal on õigus määrata kaitseala kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

3.peatükk SIHTKAITSEVÖÖND

§ 7. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on seitse sihtkaitsevööndit:

- 1) Hundinuia;
- 2) Kapa;

- 3) Pürksi;
- 4) Tagalahe–Sutlepa;
- 5) Tahu;
- 6) Vanametsa;
- 7) Vööla–Kudani.

§ 8. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

(1) Hundinuia, Pürksi ja Vanametsa sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on ökosüsteemide arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina.

(2) Tagalahe–Sutlepa, Tahu ja Vööla–Kudani sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on vee-, ranna-, niidu-, soo- ja metsakoosluste säilitamine või taastamine, looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine ning kaitsealuste liikide elupaikade kaitse.

(3) Kapa sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on puisniidu taastamine ja säilitamine ning kaitstavate liikide elupaikade kaitse.

§ 9. Lubatud tegevus

(1) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

- 1) kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks ning poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik tegevus;
- 2) olemasolevate ehitiste hooldustööd;
- 3) tootmisotstarbeta ehitiste püstitamine kaitseala tarbeks;
- 4) eesvoolude hooldustööd 1.augustist 1.märtsini;
- 5) Kapa, Tagalahe–Sutlepa ja Vööla–Kudani sihtkaitsevööndis metsakoosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, kusjuures kaitseala valitejal on õigus esitada nõudeid raieaja ja -tehnoloogia, metsamaterjali kokku- ja väljaveo ning puistu koosseisu ja täiuse osas.

(2) Kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine on lubatud selleks ettevalmistatud ja kaitseala valitseja poolt tähistatud kohas. Ettevalmistamata kohas ja rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine on lubatud ainult kaitseala kaitse korraldaja nõusolekul.

(3) Kaitseala kaitse korraldajaga kooskõlastatud kohtades ja tingimustel on lubatud pilliroo ja adru varumine.

(4) Inimeste viibimine sihtkaitsevööndi veealal on 1.aprillist 31.oktoobrini lubatud kaitseala kaitse korraldaja nõusolekul. Vooluveekogudel viibimine on lubatud aastaringselt.

§ 10. Keelatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on keelatud, kooskõlas käesoleva määrusega sätestatud erisustega:

- 1) majandustegevus,
- 2) loodusvarade kasutamine,
- 3) uute ehitiste püstitamine.

(2) Inimeste viibimine on keelatud Tahu sihtkaitsevööndis ja Tagalahe–Sutlepa sihtkaitsevööndi laidudel 1.aprillist 31.juulini, väljaarvatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevuse puhul, koosluste hooldamistööl ja kaitse korraldaja nõusolekul teostatava teadustegevuse puhul.

§ 11. Vajalik tegevus

Sihtkaitsevööndis poollooduslike koosluste esinemisaladel on nende ilme ja liigikoosseisu taastamiseks ja säilitamiseks vajalik heina ja roo niitmine, loomade karjatamine, puu- ja põõsarinde harvendamine ja kujundamine.

4.peatükk PIIRANGUVÖÖND

§ 12. Piiranguvööndi määratlus

(1) Piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.

(2) Kaitsealal on seitse piiranguvööndit:

- 1) Haapsalu lahe;
- 2) Kudani;
- 3) Räägu;
- 4) Saare;
- 5) Salajõe;
- 6) Saunja;
- 7) Sutlepa.

§ 13. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Piiranguvööndi kaitse eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine ning kaitstavate liikide elupaikade ja „Loodusdirektiivi“ I lisas nimetatud elupaikade kaitse.

§ 14. Lubatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on lubatud majandustegevus, välja arvatud käesoleva määruse paragrahviga 4 sätestatud piirangud ning paragrahvides 5 ja 15 sätestatud keelatud tegevused.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise püstitamine, arvestades käesoleva määruse § 5 lõikes 2 sätestatud, kusjuures uute hoonete püstitamine on lubatud vaid olemasoleval hoonestusalal ja algsetel taluõue kohtadel.

(3) Kaitseala kaitse korraldaja nõusolekul on lubatud telkimine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja poolt tähistamata kohas.

(4) Piiranguvööndi metsa majandamisel:

- 1) tuleb säilitada koosluse looduslik tasakaal, liigiline ja vanuseline mitmekesisus;
- 2) Saunja piiranguvööndis on kaitseala valitsejal õigus kehtestada raielangi suurusele, kujule ja metsa vanuselisele koosseisule metsaseaduses sätestatud erinevaid piiranguid, mis on vajalikud koosluse või selle vööndis oleva kaitsealuse liigi säilimiseks.

§ 15. Keelatud tegevus

Piiranguvööndis on keelatud:

- 1) uue maaparandussüsteemi rajamine;
- 2) veekogude veetaseme, kalda- ja rannajoone muutmine;
- 3) maavara kaevandamine;
- 4) puhtpuistuste kujundamine ja energiapuistute rajamine;
- 5) uuendusraie, välja arvatud turberaie häilraiena;
- 6) puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt, välja arvatud kaitseala valitseja nõusolekul kuivalt külmumata pinnaselt;

- 7) lõkketegemine ja rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja poolt tähistamata kohas;
8) biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetiste kasutamine, välja arvatud Salajõe ja Saunja piiranguvööndis põllu- ja õuemaal.

§ 16. Vajalik tegevus

Piiranguvööndis poollooduslike koosluste esinemisaladel on nende ilme ja liigikoosseisu taastamiseks ja säilitamiseks vajalik heina ja roo niitmine, loomade karjatamine, puu- ja põõsarinde harvendamine ja kujundamine.

5.peatükk RAKENDUSSÄTE

§ 17. Määruse muutmine

Vabariigi Valitsuse 1998. aasta 25.septembri määruses nr 215 „Silma looduskaitseala ning Lihula ja Tilga maastikukaitsealade kaitse alla võtmine, kaitse-eeskirjade ja välispiiride kirjelduste kinnitamine“ ([RT I 1998, 86/87, 1413](#); 2000, 30, 176; 2001, 98, 618; 2005, 21, 136, 71, 556) punkti 2 alapunktid 1 ja 2 tunnistatakse kehtetuks.

¹ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 305, 8.11.1997, lk 42–65; L 236, 23.09.2003, lk 667–702; L 284, 31.10.2003, lk 1–53) ja nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (EÜT L 103, 25.04.1979, lk 1–18; L 291, 19.11.1979, lk 111; L 319, 7.11.1981, lk 3–15; L 233, 30.08.1985, lk 33–41; L 302, 15.11.1985, lk 218; L 100, 16.04.1986, lk 22–25; L 115, 8.05.1991, lk 41–55; L 164, 30.06.1994, lk 9–14; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 223, 13.08.1997, lk 9–17; L 236, 23.09.2003, lk 667–702).

² Kaitseala on moodustatud Vabariigi Valitsuse 25.septembri 1998. a. määrusega nr. 215 „Silma looduskaitseala ning Lihula ja Tilga maastikukaitsealade kaitse alla võtmine, kaitse-eeskirjade ja välispiiride kirjelduste kinnitamine“ ([RT I 1998, 86/87, 1413](#)). Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k «Euroopa Komisjonile esitav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri» lisa 1 punkti 1 alapunktist 66 hõlmab kaitseala osa Väinamere linnualast ja lisa 1 punkti 2 alapunktist 498 hõlmab kaitseala osa Väinamere loodusalast, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju linnu- ja loodusala kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi. Rahvusvahelise tähtsusega märgalade, eriti veelindude elupaikade konventsiooni artikli 2 lõike 1 kohaselt on Silma looduskaitseala rahvusvahelise tähtsusega märgala (Ramsari ala).

³ Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatahtsad elupaigatüübid.

⁴ Kaitseala välispiiri ja vööndite piiride alusena on kasutatud Eesti põhikaarti (mõõtkava 1:10 000) ja maakatastri andmeid seisuga oktoober 2007. a.

Ala kaardiga saab tutvuda Läänemaa keskkonnateenistuses, Keskkonnaministeeriumis, Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuses, Riiklikus Looduskaitsekeskuses ning Maa-ameti veebilehel maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

Andrus Ansip

Peaminister

Jaanus Tamkivi

Keskkonnaminister

Heiki Loot

Riigisekretär